

ZOMBOR és VIDÉKE.

A BÁCS-BODROGH MEGYEI EGYESÜLT ELLENZÉK HIVATALOS POLITIKAI KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Égész évre 8 frt. — Félévre 4 frt. — Negyedévre 2 frt.
Néptanítónak egész évre 6 frt. — Félévre 3 frt. — Negyedévre 1.50.
Egyes számú ára 10 kr.

Felolós szerkesztő:

Dr. Molnár Gyula.

Megjelenik hetenkint kétszer: **vasárnap és csütörtökön.**

Szerkesztőség: **Csendes-utca, TÓTH-féle ház.**

Kiadóhivatal: **Csendes-utca OLÁH-féle ház.**

Forradalmi szobor leleplezése Kis-Hegyesen.

Bács-Bodrogh megyében immár vetélkednek kisebb-nagyobbakkal a szolgátságban s talpnyalásban. Az ember azt hinné, hogy kihalt az önértet a szívekből s az önérdék olyannyira urrá lett a lelkeken, hogy eszeveszett hájszában tolonganak a bálvány közé s boldog csak az a kinek sikerült legalább szellemileg egy csókot lehelni Tisza Kálmán talpára.

Forradalmi emlékszoborra gyűjtött tekintélyes pénzösszeget a kegyelet. De nem a mameluk-félszékéből indult ki az initiatíva; hanem fölötte sok küzdelemben került, míg független emberek a hazaszeretet ki-kialvó lángját szítva föl, — népszerűvé tették az eszmét s annak testet adtak. A régi honvédek buzgolkodtak — szobrot emelni régi bajtársaiknak, kik a hegyesi csatában hősként küzdve, elhúgtak. A mért inkább áll módjukban a kegyelet filléreit fölszedni, meg lettek tisztelve azok, akik sem régi honvédek, sem független emberek, hanem inkarnatus mamelukok. Ezek érdeme az, hogy 3—400 forint hozzájárultak a szobor létesíthetőséghez. Ezen érdemük elismerték. De hogy ennek fejében odatolokodjanak a fista hazafiaság által vezetett rendezőséghez, s alatomosan kilgyölyözzék onnan éppen azt az elemet, melynek legtehetőbb jussa arról a szoborról leemelni a leplet, s magukra öltsek az ünnepély kothurnusát, midőn mások fáradaalma s önzetlen buzgolkodása az eszmét a kivételig megérelte, s a mi a romlatlan nép szívéből fakadt ki s fejlődött önkényt, — arra hatósági pecsétet nyomjanak, — ehhez csak annak tudata vihette őket, hogy Bács-országban kihalt a férfias önértet s dudvaként burjánzik a szolgáltság s talpnyalás.

S már most tekintsetek le diésd honvédek szellem-honotokból, — s nézzétek végig azt az „ünnepély“-t, a melyet a „hatóság“ rendezett a kegyelet filléréiből összegyűlt pénzen emelt esztendő emléke leleplezésére.

Ott áll az ünnepelő tömeg, melynek háromnegyed része nem lelkesül a forradalom diésd emlékére, hanem elfjött, hogy itt is leborulhasson bálványra — Tisza előtt.

S megünneplik a forradalomban elesett hősök síremlékének leleplezését azzal, hogy a „esztendő emléke nagyhírességének“ a lelkét (nem honvédegyesületi elnök) rámeny-dörög a bécsi kamarilla fondorlataira s a történeti lüszög

okáért elmondja. — mik voltak a szabadságharcz indokai?

E fölött aztán föllendül Balassy Endre ez. kanonok s kis-hegyesi plébános hazafias kőbe s nagy prosepopeitával zengi a függetlenség eszményét, a szabadság ideálját, kitörve végül imígyen: „Mindenható atyánk, királyok király! áldd meg királyunkat, áldd meg **kormányunkat!**“

A 67-es kiegyezés anachronizmusába tévedvélét plébános a forradalmi emlékszobor tövében a királyt s Tisza Kálmánt áldja meg!

A hegyesi csatáról szóló pályanyertes mű fölvásása hideg tussal önti le a mameluk-szíveket. De azt ők bizonyára nem is hallgatják, nem is értik meg s nem érzik át.

Vizik is legott a kormánypárt hivatalos lapjába közrebocsájtani. (Az igaz 48-asok!)

Ünnepélyesen átadják a hatóságnak a szobor kulcsa s a hatóság, — mely annyiszor tanujelét adta függetlenségének s önértetének, mely férfias bátorsággal szokott a hatalommal szembeállni — megsirítja a névtelen hősköteket.

A lelkes s hazafias alispán magyarul sirván, németül is elsíratta ugyanazt.

Azután jön a disztrakoma.

Az első toasztot nem a honvédegyesületek részéről megjelentek közül (avagy tán nem is jelentek meg) hanem a megyei alispán mondja.

S azon incidensből kifolyólag, hogy 48-ban a magyarok a szarnokság ellen hősi küzdelmet fejtettek ki, azon incidensből kifolyólag, hogy e küzdelemben részt vett s itt elesett névtelen hősök síremléke lelepleztetett, jónak látja ő Felsőgére emelni poharát, melyet a jelenlevők állva hallgatnak végig.

Bizonyára nincs magyar ember, a ki alkotmányos érületű királyt ne tisztelné, de egy kis tapintattal bizonyára óvakodnék e tisztelőnek akkor adni kifejezést, midőn a forradalom hőseit ünnepeljük.

Mert hisz e forradalom ő Felsőgére ellen irányult, s csak később békült meg a nemzet királyával.

Azok a hősök a szabadságharcz mártírjai, a kik mit sem tudnak a kiegyezésről. Ezek sírjánál a magyar ember nem királyt, hanem Kossuth Lajos szokta éltetni. De a mi megyei alispánunk független s hazafias érületű ember!

Ki merné azt kétségbe vonni?

Azután emelkedett föl Kozma László, a megyei ellenzék tevékeny tagja. S még jó hogy ott volt, különben a szabadságharcz hősének emlékoszlopánál nagy tort ült volna a diésd hatóság, éltetve a királyt, a kormányt, a főispánt, az alispánt s minden mamelukot, hanem a legnagyobb magyar embert, a magyar nemzet rajongással szeretett hőseit, a forradalom titáni alakját Kossuth Lajost egészen kifeleddék volna a játékból.

Ó magyarok isene!

Hát áldd meg a **magyar kormányt!**

A hegyesi csata emlékünnepé.

Igazán megasztos egy ünnep volt az, melyet Kis-Hegyes, Szeghegy és Feketehegy határában rendeztek f. hó 17-én; egy kivított diadal és a diadal kivított hősök emlékére.

Azon a helyen gyűlt egybe a hazafias közönség az ünnepre, hol 38 évvel ezelőtt a véres, de diésdőséges ütközet lefolyt.

Jellachich horvát bán Bács-Bodrogh megyét törekedett meghódítani, de itt táborozott meg Gyujon Richárd honvéd-tábornok 7000 emberével és 40 ágyújával. Ezt a tábort kellett tehát tönkre tenni, ha czélt akar érn. 12000nyi hadsereggel és 79 ágyúval közeledett 1849. jul. 14-én éjjel Jellachich, de a hős honvédek daczára annak, hogy meg voltak lepve, szétszalasztották az ellenséges hadsereget, kivérték meggyékéből.

De nem történt minden verónás nélkül a honvédek részéről sem az ütközet, ott nyugosznak a szent ügy mártírjai ama csatamezőn ásott közös sírban. A kegyelet megőrizte emléket, de maradó jel csak most emelt nekik.

A magasztosan emelkedő márványemlék hirdeti ezentúl az utókorok, hogy azok a névtelenek, a hazáért, a mi hazánkért és éretünk utóainkért estek el az ellenség golyójától találva.

A hatalmas köszobor déli oldalán e sorok olvashatók: „Gyujon a fölygomulában reá támadó Jellachich bánth Hegyes, Szeghegy, Feketehegy határában vitéz honvédekkel megvervén, Verháson át Kátyra futamította s vármegyékéből kiszorította.“

Északi részén meg ezen szavak állanak:

A „Zombor és Vidéke“ tárczaja.

Apróság.

Novoss, kaczag! csalfa lányka, —
Nem bosszant már nevetésed!
Ha akarod, hát magam is
Kaczaghatok, csalfa, véled!

Mért nem kacagasz? miért sírsz már?
Lám, nevetni van most kedvem! . . .
De ah! ne sírj, ne, — mert érzem —
Nekem véled kell könnyeznem.

O. Béni.

A szerb ifjuság estéje.

(Jul. hó 16-án a csütörtök esti lejegyzésben.)

Rég nem irtam már bál referátját, a tollam is azt hitte, hogy nyugdíjaztam, nem volt rá szükségem ebben a bál nélküli száraz időben! De most újra megjelentet Tepsichore isztanszony (az ifjuság a muzsák sorából az istennő közé emelte) — és akarla, nem akarla kényeztetni érem magam felvenni a rég sutba vetett tollat, hogy a bál krónikák közé igttassam ama esztendő történetét, mely az amugy is egyhangy nyári élet folyásába, mint valami édes ábrándkép szövődött.

Nem is tudom, hol kezdjem tulajdonkép; az est tündérnőin, avagy a rendezésben. Nem tudom melyik résznek nagyobb az érdeme a siker tekintetében. Mert hát meg kell vallanom, nagyon elbámult az az olympusi kép, melyet az egybegyűlt tánczra-kész leányok sora képezett, midőn a terembe léptem; de másrészt akaratlan arra kellett gondolnom, hogy ki is volt megteremtője ennek a kellemes mulatságnak?

Kezdem ott, a hol őők kezdtek: a koncerten, mert ez előzte meg a tánczot.

A programmon nagyon meglepőzt, hogy nem az ének meg a felolvasás volt a főczél; ezt csak azért rendezték, hogy azoknak is legyen élevezni valójuk, a kik a tánczra már csak kiérdemült veteránjai. Rövidre volt szabva, de rövidsége mellett is fölért bármely addig hallott és látott koncerttel.

Bikár Vojin joghallgató felolvasása képezte a programm első pontját. Igen vonzó stilyuban kellemes hangon ismertette Visnyits Fülöpöt, a szerbek egyik közelmúltban elhunyt népköltőjét.

A második pont a dalárda éneke volt. Előadták Zajezának „Ott a zászló“ ez. vegyes karra írt darabját. A közönség azzal nyugtató tetszés-nyilvánítást, hogy a darabot megújraéztatta. Borgyosky Boszidar mérnök-tanárhallgató szavaltat következett ezután. Jakšitsnak „Vértanu nő“-jét adta elő igen kellemes hanghordozással. A dalárda férfikara Dirnernek „A honnak“ című darabját énekelte. Bikár Sándor a „Hát ez . . .“ kezdetű bariton solot adta elő, zongorán kísérte Theodorovits Julesika kisasszony. Ez volt az est egyik legszebb pontja. A közönség meg is ismételte. Az éneklőnek be kellett érnie a tussal, de a kedves zongorizót pompás esokorral tündétki. Végül szép esztandóan egy kolot énekel a dalárda vegyes kara. A szöveg városunk szerenéslen zerve költőjének Poppovits Doménék egyik népszimfóniából van, zenéjét szintén városunk fia, dr. Paesu, a külföldön is ismert genialis zongoraművész szerfette. A kar igazán szépen adta elő a különben kedves zenéjű darabot.

Hogy az énekrészek eme sikerében nagy része van a dalárda karmesterének, Gruits Nikának is, azt hiszem, senkisen vonhatja kétségbe.

De hát bármily élvezetet nyújtottak is a felolvasás, szavaltat, énekrészek és bármily afrikai meleg uralkodott is a teremben, a legtöbben tárelmetlenkedve várták a koncert lefolyását, hogy azután megkezdjék és reggelig felbe ne hagyják a táncz mámorító művészetét.

A mint a hallgatók számára behozott szökek eltűntek a teremből, mintegy varázsítésre körben állott az ifjuság és a nemzeti gáda mellett megindult a nemzeti kol. Majd Kolompárék fogták elő száraz fájokat és gyűjtö zenéjük mellett sorba szedték elő az egyes tánczdarabokat. Magam is közéjük keveredtem és hűsögesen udvarolgattam Tepsichoreknek, a táncz muzsájának. Izadtam is kutyafőrel! De hát lehettem róla, hogy nekem is esiklandotta talpam a Kolompárék mestersége, meg aztán lehettem róla, hogy a táncz bájos tündérnő olyannyira elragadták, Nem tudtam ellenállni emnyí varázsának.

És hogyha néha-néha mégis erőt vett rajtam a tánczának különösen nyáron oly roppant nagy ellensége; a hőség, kábultva vettem le magamat a székre, de szemem még akkor is ott kalandoztak az ártatlan szépségek során. S ha egy-egy aranyosnak bajain kissé megakadt a szemem, akaratlan eszembe jutottak Heine eme kis dalának szavai:

Du bist wie eine Blume
So hold und schön und rein;
Ich seh' dich an, und Wehmuth
Schleicht mir ins Herz hinein.

Mir ist, als ob ich die Hände
Aufs Haupt dir legen sollt',
Betend, dass Gott dich erhalte
So rein und schön und hold.

(Tollam beleszórtam a paprosba, s apró pontokat kevert a dűledező betűk közé. Ez azt mondja — értem hű fegyverem szavát — jó lesz fölhagyni az ábrándozással, mert még rég mondják szegény ártatlanra (!) hogy biz valami szerelem-féle vezető tollamat.)

Nem voltak sokan általában véve, de oly szép s kedélyes társaság ritkán volt együtt. (Teringett, már megint csak a léányokból kell visszatérnem, de hogy előre is elhárítsak magamról minden gyanut, alphabetikus sorrendben adom a tánczosnók névsorát.) Ime a jelenlévő hölgyek közül azoknak névsora, a kik az említett műzának hű papnői voltak, e nevek előgára illusztrálják az est színezetét is:

Bikár Sofia, Borgyosky Zorka, Dimitis Mariska, Duruzovits Milica, Gergorov Lyubica, Gyuricsko Sofia dr. Kronitsné Jelena, Kapuszarevits Anna, Manojlovits Milica, Polzovits nővérek, Rigyosky nővérek, Theodorovits nővérek, Theodorovits Persza, Vuits Anna, Dr. Vuits Jánosné, és Vukicses nővérek.

A szűnora alatt megereedik a toasztok, majd ebbe is beleunt a szerb jeunesse óráé és megint csak hozzáillott a tánczhoz. Ez is alkalommal már nem csak a kolot, hanem a esárdást is járták, meg pedig lelkesen, mintha nemcsak magyar honleányok és honpolgárok volnának, hanem tőzgyökeres magyarok. — Szinte jól esett látnom!

De hát végre is farszt a táncz, ha még olyan szívesen járjak is. Lassan elbágyadnak a tagok; a lábak megújnak a sok eszoszóság, (ha a karok még úgy vonakodnak is fölhagyni a karsu derékek ölelésével), de meg a tánczosnók aranyos szempillái is arra figyelmeztetnek, hogy elég volt a jóból. Hiszen Csika S. . . . ő is jobbnak találta elméleti előadást tartani: a Jézó kollegának, hogy a négyest hogyan szokta ő tánczolni kánkán lépésekben.

Az est is olyan rövidnek tűnt föl. Szürkületi kezdett már kúnn s az ablakokan beszárdó első napsgaragat az ifjú bajtársak tarcaez — pardon! pezsgő durrogásokkal üdvözöltek.

Lassan-lassan kifűnt a tánczterem, s a kedves tánczosnók eltűntek, hogy lágy párnák közt tovább álmodják amaz édes perczeket, melyeket az éjjel átvöltek.

A szerb ifjuság tehát kiitt magáért, megmutatta mily kedélyes esztét tud rendezni, s igazán köszönet illeti a rendezőség élén Bikár Sándorral és köszönet a közreműködő szerb dalárdat búgzó vezetőjével Gruits Nikával.

Pikares.

Siremlék vagyok én, száz vértanu nyugszik alattam
Kik honukért — honodért — estek el itt, e mezőn.
Szent végrendeletük hálásan võve szivedbe;
Add unokáidnak még ezer évig odább;
„Honfi, szeresd a hazát! Élj, halj érte! Csak akkor
Lesz bármely sorban nagy, szabad és a tied!”

Keleti részén: „E hely környékét győzte le 1849. jul. 14-én Guyon Richárd honvédtábornok 7000 honvéddel, 42 ágyúval. Jellaclieknek 12000 emberből, 79 ágyúból álló hadat.”

Nyugoti oldalán: „Bács-Bodrogh vármegyének a névtelen szabadsághősök íránt kegyeletes közönsége adakozásából emeltették 1887. július 17-én.”

Az ünnepélyt, mint előre is jeleztük, a hatóság tartotta meg nagyszámú közönség jelenlétében.

Cziráky kishgyesgi győző és a esztamelek nagybizottságának alelnöke nyitotta meg (a „B—a” jónak látta „honvédegyesületi alelnök”-nek titulálni nevezett egyént, hogy legalább valami olyas színezete legyen az ünnepélynek, mintha a honvédegyesület tartaná). Körvonalozta az ütközet előtti állapotokat, majd az ütközet lefolyását festette, végül pedig a hazaszeretetről beszélt, miközben az emlékkövet leleplezték.

Az ezen ünnepélyre szervezett dalára azután a Hymnuszt énekelte el. Majd Balassi Endre k. hegyesi plébános tartott szívhez szóló beszédet.

Bakay Károly, feketehelyi tanító felolvasta Zomborecsyevics Györgynek 10 arany pályázatot nyert művét, mely a hegyesi esatát ismerteti.

Dr. Lovászi Márton elszavalta Dömötör Pálnak igazán nagybecsű alkalmi ódáját, melyet jónak látunk egész terjedelmében közölni. Ime a mű:

HŐSÖK EMLÉKE.

Vas szobruk áll! Nem gyászos síri emlék:
Dicsőségük tanszéketele.
Órökké álljon itt! A végtelenég
Időfolyásán kének egy jele.
Tanszég ez, mint a történelem,
A melynek egyik vérsíros lapjáról,
Szabadság glóriájának világól
Az itt kivívott fényes győzelem.

Mikor nyomasztó századok felhőin
Keresztül tört a márcziusi nap —
Es szétgurított a törvény betűin,
Hogy nines igazságunknál igazabb;
Hogy ur saját homában a magyar,
De a más ajku nepek jó testvere!
Akkor, — az alkotmány ödvözlésére! —
Ránk zudult minden vész és zivatar.

Meglepve nézett szerte a viharba,
Nem sejtve azt előre, nemzetünk...
Minő esapas jön ismét a magyarra?
Mert e gyűlölség, bosszu ellenük?
Majd hősi tüzzel ráütött a kardra;
Ha úgy akarják, há! majd ott leszünk!
Es ott valának mind a hősök, hátrak —
Es szembe nézett százezer halálnak!

Minő diesteljes, ragyogó napok!
Nem, nem napok, ellobbanás fényével;
Regmúlt idők, dalás századok
Kelték fel újra, telve dicsőséggel;
Még gyermekifjak és már is — nagyok!
Mélton ruhába föl a hősi névvel,
Ma még esapat, lolnap győző sereg —
Hogy rohanásán a föld megremege!

Oh, hogy siettek a zászlók alá!
S zászlók mellett oh, hogy harcölának!
Nem félve, hanem osztva a halált
Mindenfelé az ellenség sorának!
Futása ennek hogy magasztala!
Kik itt harcölának, azok — orszölának!
S futott, futott ki a megvert serege! —
S onnan tekintett vissza rémülten!

Hogy folyt a harez csak ti mondhatjátok,
Nagy áron hozta: esafos gyavaságon.
A partitús is munkált azalatt,
Pusztítva újra e szép országunkat.
Veszélyt fogamzott minden pillanat —
S részünkön senki, senki a világón!
S mikor kitört a végső zivatar,
Dicsőn itt győzött újra a magyar.

Orvosa jöttek, éjj borzalmak,
De a halállare keszen várt reakok.
Előre, honvéd, tüzzel és szoronyal!
Vágtassatok rá szelgyorsan, huszárok!
Es ok rohantak... neki az ellonek!
Még nem riadva a haláluton...
— A maratonai hősök nem hőseök,
Nem Miltiades, mint te, hős Guyon!

Hogy folyt a harez le, csak ti mondhatjátok,
Kik a sorok közt ottan voltak;
Távozni ifjak — ma belés polgárok,
Mythoszi — s mégis élő alakok!
Kik áttettek ilyen ifúságot!
Lelkem esodalattal függ rajtuk!
Szabad hazáért akkor halni készek,
A kik ma már — szabad hazának élnek.

Mert bár az ég és föld reánk szakad —
S Hegyes után biába gyöz Komárom —
Hajj el kell bukunk minden, minden áron! —
Szorony a vég: Világos es Arad!
— Cj Golgotán a szentek, a nagyok!
— S a verző nemzet fodye sűrű fűszszal —;
De nem zárlt a nagy tragédiával!
Történetünk: a magyar századok!

Győzött az Eszme! Napfényes sugára
A vermezökön áldásként ragyog.
Ragyogjon is örökké a hazára,
Szabadság! a te fölséges napod.
— S kik szent örökül hagyták vissza ránk,
Az esletnek pora legben áldott!
Mig ejtse bamlatba a világot
Dicső jövőd, boldog, szabad hazánk!

Alispán ezután átvette a szobor kulcsait, mire a dalára a Szózatot énekelte el befejezésül. A közönség erre szétoszlott s a közeli sátrakban elbédhez látott.

Némi félreértések kikerülése végett még pár szót kell szólnunk a szoborra eszközölt gyűjtéshez is. Nem áll ugyanis, amint azt az egyéni hiúságot dédelgő szomszéd kürtöli, hogy „fáradhatlan vármegyei alispánunk buzgalma folytán” gyűlt össze „akkora összeg, hogy méltó emléket állíthattunk.” Nevezetnek roppant nagy „buzgalma” mindössze a gyűjtés elrendelésében áll, mely gyűjtést azután a szolgabírák eszközölték, de 3—4 száz főról fölbel nem hozhattak ám össze.

A gyűjtést a honvédegyelet eszközölte a hazafias megyei közönség körében.

Kozma László fölköszöntője Kossuth Lajosra!

(1887. évi július hó 17-én, a kis-hegyesi esztamelek leleplezési ünnepélyén. Följegyzés nyomán.)

Mélyen tisztelt uraim!

Nekünk is van hát emlékoszlópunk.

Most már az ő sírjuk se jeltelen. Itt áll, áll már nemzetünknek egy új Kálváriája, melyen ma áldozzuk az első áldozatot. Bizonyára zarándokolni fognak ehhez az utólok; buesut fog ehhez járni a keső ivadék; legyen bár hitének jelvénye a kereszt, vagy a csillag; mert az a vallás, a mit itt a kegyelet oszlopa hirdet; az nemzetünk nagylétének, hazánk fényes jövődjének hitét jeleníti.

Itt áldozva a multak — az elesett bajnokok — a régi dicsőség emlékeztetének, mintegy megszólal a kö, megihlet az anyaföldnek lehellete, emek a térnek esön-dessége, mely vértanúink hamuhodó sziveit örzi. A zászlós kopjával megtűzött bantok alól — talán újra érezve azok lobogását — felvonulnak előttünk az elesett hősök ködalakjai, a véren váltott eszme glóriájával halantékaik körül. Egy száguldo égiest ragyogásának lobban át fel-künk előtt, összes esodálva, az a titáni harez, melyben rokontalan nemzetünk ősmondása illő erővel áll világhat-mak ellen, és esodálta bejti a kerek földnek idegen országait... Szinte olyan, mint az álom. Mintha mese volna!

Csak hogy ennek a mesének még élő hősei vannak, a kik ott jártak a népharag törtegetében, a harezok zivatarában a kik érezték tusaikon Rákocy lelke búslúsát, itt vannak közöttünk is, és éreztük kézszerítésüktől vérünket felmelegülni!

Es a mikor mi itt, a multak fényes látomásain resz-keztül, éreztük szívünket; kinek ne jelennek meg szabad-ságharezunk hősköteményének vezéralakjai? Nemzetünk vezérhőse. Vezére akkor; profétája ma. Az a fertu, a ki az ifju szív merész bölcsességével — vagy bölcs merészességével az ország zászlajára tűzte az általános emberi jogok jelszavát; a kinek lángesze betört a kiváltóság állapotok nyugvó sötétségébe; a ki legelől fáradt abban a munkában, melyben Magyarország jövődjé sorsának alapköveit letették; a ki magának a mythosai küzdelemnek lelke, — a hadak lelkeinek tízszolpa volt!

Abból a dicsőségéből, mely reánk itt visszaragyog, abból a dicsőségéből, melynek ez a monumentum egyik mesgyekövét képezi, abból az orszölánrészt azt a vezérhőst illeti, a kinek alakja már a nemzet emlékeztető, tettei a magyar történelem! O nemzetünk nagyságának, hírének, dicsőségének, örökletének része!...

Mélyen tisztelt uraim!

Nemzeti hőseink emlékének megbeszélésében van a mi végzetünk. Abban a kegyeletben, melylyel viseltetünk azok íránt, a kik nemzeti szabadságunk, függetlenségünk eszméjének küzdelmet, harezait, sikeréit, diadalnok képviselik, ebben a kegyeletben — törekvésünk kalauzában — van a mi crök!

A nemzeti geniusz kijelentése ez. Ebben van multunk titka. — jövünk záloga. Ezzel a esodatévó erővel harezoltunk ezer esztendő hányattatásai között, világhat-mak ellen, diadalal... ezzel küzdünk ki a második ezer évet!

Itt tehát, a mi új Golgotánk magasztalán, tegyünk vallást kegyeletünkről, nemzetünk, történelmünk vezér-hőse, agg profétája íránt és a midőn a reá való emlé-kezés naplegete verofényt vet szíveinkbe; fejezzük ki hitünk formáját az ő nevével így:

Éljen Kossuth Lajos!

Zsidó tanítógyűlés.

A mult hétfőn — f. hó 11-én — tartotta meg a „Magyar országos izr. tanítógyűléslet Bács-Bodrogh megyei fiók-egylete” első rendes közgyűlését Szabadkán. Van tehát már meggyökényben egy zsidó tanító-egylet is. Es ez igen örömdetes jelenség, nagy horderejű mozzanat társadalmi életünkben, mert ha szükséges, hasznos vagy eszölör, hogy a tanítók egyesüljenek, tömörüljenek és egy szívet, egy lélekkel igyekezzenek a népmelés és népoktatás ügyét előmozdítani, föliragzásáshoz juttatni, akkor bizonyára első sorban a zsidó tanítósg az, melyre nézve az egyleti élet a lehető legszükségesebb és leghasznosabb is. Es a bácskai zsidó tanítósg

érezte is már jó régen ezt a szükségletet, esakhogy mindeddig nem akadt kezdeményező és így mi természetesebb, hogy pártoló vagy folytató sem akadt. Hanem a véletlen itt is segítségünkre jött. Elénk emlékeztetünk lehet még azon tanítói jubileum, melylyel Bassó bajai tanító urnak 50 éves tanítói működését megünne-pelték, amely alkalommal a veterán kartársát a királyi kegy is koronás ezüst érdemkeresztjével tüntette ki. Ez az ünneplés esemény adott a Bács-Bodrogh megyei zsidó tanítógyűlésletnek egy gyenge lökést és már másnap megalakult az egylet.

Czélom azonban most inkább az egylet czéljának részleté-zése es ebből folyólag kimutatása azon hasznok, mely abból a társadalmi életre kifoly, mint annak alakulása történelmének előadás.

Mert sokan akadhatnak az olvasók között, kik már a cím olvasásánál a nélkül, hogy e themába mélyebben bepillantának, fölkiáltanak: „Hát ha annyira szükséges és eszölör nekünk az egyleti élet, miért nem álltok azok be a meggyökény már ugy is régóta létező községi tanítógyűlésletbe?” „Minek külön zsidó tanító-egyletlet?” Stb. stb.

Hát ilyen kérdéseket csak az vethet föl, — mint mondám — aki e czikkcsokémet is csak a czimből itéli meg, tehát anélkül, hogy azt elolvassa; aki a zsidó tanítósg helyzetét vagy fölilete-sen vagy éppen selogy sem ismeri. — — — — — Általáno-san fogok beszélni. X. Y. gardag földbírótonk találkozik 3 uriem-berrel, kik közül csak egyet ismer a másik kettőt pedig így hall bemutatnint: N. N. járásbírósgai díjnok vagy akár postakezölő gyakornok — N. N. pedig tanító. Hát mit tapasztalunk? Azt, hogy X. Y. ur szemében tiszter több az a hivatalnokjelölt, mint ez a tanító. Es ez még akkor is áll, ha ugy subrosa értésére jut is X. Y. urnak, hogy az a hivatalnokjelölt könnyelmű ledér ember, míg ez a tanító komoly, törekvő és lelkiismeretes ember. A tanító csak tanító még ha éjjelt nappall teszi is, esakhogy ismeretet a tudományok minél gazdagabb tárházává tegye; még ha 100.000 nebulonk adta is már az első oktatást; még ha a legnemesebb elvek vezérlik is minden szándékában, gondolatában és eselkedete-ben; a tanító azért csak tanító. Hát ha még hozzá teszik azt a jelszót, hogy „zsidó”? — — — — —

Boláthatja tehát mindenki, hogy ezert szó: „tanító” a mai felszég társadalomban vajmi keveset ímpokol és valósgánt fájda-lom! még mindig ott vagyunk, hogy arany igazságként kell elfo-gadnunk az ökorból reánk maradt azon közmondást, hogy: „Akit az istenek gyűlölnék, azt tanítavá teszik.”

Es ezen nines mit esodákoznunk, mert amint minden jó, ugy minden rossz is felléröl jö. Miert ne lenne a társadalom ezen ferde nézetben, mikor lépten-nyomon azt látja bebizonyitva, hogy a tanító csak olyan czíromféle nyomoles, mely addig jó, mig nedü-dus, tehát ferasarható? — — — — —

A tanító az egyedüli character, melylyel egy a társadalom, mint a törvényhozás és a kormány a legmostohabban bíznak. Mig minden más hivatalnok 30 évi szolgálat után utolsó évi fizetésének megtartásával nyugdíjazatik, addig a szegény tanító csak 40 évi szolgálat után számíthat 300 frt. nyugdíjra. Talányszerű kivétel ezen szabály alól az állami iskolai tanítók képeznek, kik egyebb hivatalnokkal e tekintetben egyenöl rangban állnak, hogy miert, — annak lsten a megmondhatója. A tanítótol ugy a törvényhozás, mint a társadalom szigorúan megkivánják, hogy minden tekintetben példányképe legyen a tökéletes embernek. Ott legyen a számlatan, szobnöl szobnöl hangzó jötkönyön czölü egyesületekben; ha-ladjan a kor szellemével, mely czélból há! olvasson szaklapokat, folyóiratokat és jeles emberek műveit; legyen a társadalmi életben agymint az iskolában tanító és járjon mindenben jó példával elő és — — — — — adnak neki 300 frt. fizetést, no meg egy kis viskót, hol meghuzhatja magát, ha nem akar átázni vagy meg-fagyni stb.

Szóval a tanító működésében folyton a nyilvánosság előtt áll; a tanítótol ugy hivatalos, mint magánéletben mindig a legjobbakat követelik meg, hanem hogy a tanító ezen hozzá fűzött követelések-nek eleget is tehessen, arról senki sem gondoskodik.

Hanem annál nagyobb megbotránkozást kelt a társadalomban ha a tanító akár anyagi, akár szemleli tekintetben itt — vagy ott nem felelhet meg a várakozásoknak! — — — — — Valóban külö-nos, megfolytetetlen azon mostoha bánásmód melyben a tanítók részesülnek. A szülők legrádrágabb kinekeset — gyermekeiket — bízzák a tanítókra. Megvárják tőlük hogy ezen reájuk bizott kin-ceseket a tanítomak átadják — arra, hogy képe-se ez az ember a a hozzátöltött várakozások megfelelni? Vajjon nem kell-e szegény-nek éjjel-nappal azon gondolkodni, hogy esekely fizetését miként ossza be, hogy abból a saját szükségletét is fedezhesse; de esá-láda se szenvedjen szükségét? Vajjon megmondják-e a szülők, hogy az olyan tanító, kit folyton a kenyérgond kínöz, az sem sa-ját személyét illetőleg, sem a reá bizott kinecsinyeket illetőleg nem felelhet meg kötelességének és ha még hozzá 3—4 tagból álló családja van, akkor még épen minden idejét arra kell fordítania, hogy megélhesse! Más keresetforrások után kell néznie miáttal az iskolától testileg—lelkileg elvonatik.

De nemcsak a társadalom részéről megfoghatatlan ezen mos-toha bánásmód a tanítókkal szemben, sokkal nagyobb, fokozottabb mérvben tapasztalhatjuk azt a kormány, a törvényhozás részéről! Ha valamely társadalmi újítást óhajtának a felsőbb körök megho-nositani, kire apellálnak? — A tanítósgra! A tanítósg hason a pálinkaivás ellen, a tanító szoktassa a népet a takarékoságra és vezesse be az iskolába isk. takarékpénztárakat, agítájon a postata-karékpénztárak érdekében; a tanító magyarisitson; a tanító hona-sítsa meg a selyemtenyészést, a tanító tanítsa a népet fanemesi-tésre, legyen népkertész; a tanító vezesse a népet a mérhészet meg-kevelésre, legyen népmelés; a tanító tartson felolvasásokat a népek a politikai és társadalmi mozgalmakról, legyen nép-felolvasó stb. stb. Szóval a tanító legyen minden és ezért kap törvényesen 300 frt. fizetést, ami természetesen sok az éhenhaláshez, de kevés a megélhetéshez és ebből folyólag abból a fizetésből minden mesterség után inkább megélhet, a tanító csak a pusztá tanításból nem! — — — — —

Az tehát a megfoghatatlan, hogy mindent a tanítótlól, semmit a tanítónak. Egy olyan hivatással, milyen a tanító, amely népek jövőjét tartja kezében, amelynek lelkiismeretes vagy közönyös működésétől függ az egész név jövőjének boldogsága vagy boldogtalansága — ez a megfoghatatlan mostoha bánásmód.

És ennek megoldására, orvoslására egyesülnek a tanítók testületké.

De ezzel szemben még mindig azt vehetné fel bárki is, hogy hát 'iszen nagyon jó, nagyon szép, ha a tanítók egyesülnek! de hát minék a „zsido tanító-egyesület”, mikor mindazt, amit óhajt a tanítás, a már létező tanító-egyesület kebelében is hangzathatja és kérheti? És ez az ellenvetés nem is minden alap nélküli, mert magam is mindig azt hangoztattam és azt hangzatom is, hogy óvakodjunk az erő-szétforgáselől! De nem szabad figyelmen kívül hagynunk, hogy Magyarországon élünk, hol a vallási buzgalom még mindig oly nagy, hogy egyes felekezetek a másikkal ellenben esupa előléteből, esupa „mondják”-ból igazságtalanok.

És ezt az előlételes igazságtalanságot legjobban éri ma a zsidó vallásfelekezet. Ezt megszűntetni a zsidótanítás feladata. A zsidó tanításra tehát a meg új speciális feladat vár, melyet eskák önmagában egyesítve menten minden más felekezet tanítók vagy tanfélék befolyásától, oldhat meg derekasan. Ezért alakult a bácskai tanítás külön egyesületé és bácskán mondhatom, az első közgyűlésétől írtve, hogy e feladatának derekasan meg is fog felelni.

(Vége köv.)

Vasárnap f. hó 17-én az Új-Verbászi vál. kerületben kettős ünnepély folyt le. — Az egyik — előre készítve és hivatalosan rendezve — Hegyes község határában a szabadságharc névtelen hőseinek volt szentelve a hegyesi csata emlékoszlopának leleplezése alkalmából. — melynek lefolyásáról másutt van e lapban említés tőve; — a másik pedig önként, a kerület ellenzéki választónak felhívás és buzdítás nélküli tömeges megjelenése által jött létre, kik alig értesülve arról, hogy a választási időben szomorú családi körülmények miatt távol volt jelöltjük Rácz György úr e hó 10-én hazaérkezett, a jelenlegi szorgos munkaidőben mindjárt az első vasárnapot felhasználta arra, hogy jelöltjüket önként tömegesen felkeressék, átvizsgálják és személyesülve valamint az ellenzéki elveikhez törhetlen ragaszkodásukról biztossítsák.

A vál. kerület községeiből mintegy kétszázán gyűltek össze baráti kézszerítésre Rácz György közeli esimes és árnyas tanyáján, hol a nyarat tölteni szokta, és tanúságot tettek arról, hogy az ellenpartuk nem tisztességes eszközökkel kivívott győzelmét elég legkövetésbe sem eső-gesztül el, s hogy alig várják ismét azon — sajnos most már csak 5 év múlva bekövetkezendő — alkalmat, hogy ellenzéki elveiket és jelöltjük erősebb támogatás mellett biztos győzelemre segítsek.

Rácz György meghatva a bizalom és ragaszkodás, valamint a eszűgedetlen elvhűség ezen teljesen önkéntes — és azért ószinte nyilatkozatai által, — a meglelenteknek mindhárom új divó nyelven köszöntött nyilatvánt, s egyuttal megígerte, hogy a nagy mezei munkák befejeztével alkalmas időben községként felkeresendí pártihéit, hogy törhetlen ragaszkodásuk és rokonszenvükért köszönetet és hálaítát külön is tolmácsolhassa, egyszerűsággal az ellene szórt rágalmakról előttük előszóval is nyilatkozhatssék.

Már ragaszkodásunk ezen önkéntes, nem mondva esinált nyilatvántásából is látható, hogy e kerületben, daczára a közelmúltban sokmindenféle befolyások, és tisztességtelen eszközök használata folytán szenvedett vereségnek, az ellenzéki szemmel élünk és tevékeny, s alig várja, hogy mindig tisztességes fegyvereit az ellenfélnek piszkos fegyvereivel ismét ösmerhesse. A leányzó tehát nem holt meg — csak szendergett. — S ezt vegyék tudomásul az illető helyeken.

De látni fogja ebből úgy a közönség, mint a t. szerkesztő az is, hogy a vasárnap számban foglalt esilaság jegyzetnek azon passusa, mely állta lában az ellenzék által is R. Gy. ellen emelt vádakról tesz említést, — legalább ezen kerület közvetlenül érdekelt ellenzékére nem vonatkozhat. — „I.” —

Megyei s helyi hírek.

* **A zombori rendőrség.** A lezajlott orsz. képviselő választásnál Zombor város rendőrsége, hogy milyen szerepet játszott, mily sok erőszakoskodást és hivatali hatalommal való visszaélést követett el, ezt tudja vározszerete minden ember, a ki a köznyelk iránt érdeklődik. Mi kellő időben felszólaltunk ezen visszaélések tárgyában s számos esetet regisztráltunk lapunkban. Most azonban a közérdeknek véltük szolgálatot tenni, a midőn „erelyes rendőrhatalóságunk” több helytelen s szabályellenes ténykedéséről írt elmondunk egyet-mást. — A legközelebb történt ugyanis, hogy egy helybeli keresmárosnál loport tárgyak találtattak. A károsodt fél panaszát visszavonta ugyan, a kapitányi hivatal ezen ügyet azonban ad acta tette, holott kötelesség lett volna ezen bünyéget hivatalból üldözni. Ugyanezen — a pokloba vele — keresmárosnál a fenti eset után körülbelül 2 héttel találtatt (egy helyb. kereskedő ezégtől — ennek személyezte által ellopott) ruhaszövetek és rőfos árúk. Ez már visszaeső bünyét képezett. — Lótás-futás, — a vége a dolognak ismét csak az lett, hogy felretették ezen ügyet is, a helyett, hogy a fenytől eljárás megindított volna. — A „pokol” keresma a napokban feneketlen nagy lárna között verkedés és vérengzésnek volt színhelye. Több szolga ember össze-pórolt, mit nagy dulakodás és késszurás is követett. A keresmáros jónak látta a két helyen késszurással megsebezett em-

bert vérben fentrengeni hagyni. — sőt minden be-s kijárót elzárta, míg végre körülbelül egy órára a történet után a városi főorvos érkezett a vérengzés színhelyére és a megsebesülteket a legközelebbi orvosi segélyhelyre szállította. Hogy hol vannak a konstba lerak ilyen időben, hol mutatnak, ezt tán az ő erélyes főnökük sem tudja. — Melegen ajánljuk az ilyen revolutonárius helyeken — a keresmáros községben — állandó erő-ségét fenntartani, vagy pedig az éjjeli mulatozást egyáltalán be-szűntetni. Ez által minden botránynak és veredéseknek is eleje vehetőnek. — Botrány-nak neveztek, hogy a belvárosban a Zrínyi-utczában egy olyan lejtők, holott nappal és éjjel a legszilajabb s erkölstelenn dorobozások folynak. Jellemző még az is, hogy ezen gondűzőben nagyrészt városi rendőrök közlekednek s illetve mutatnak is az ott egybegyűlt finom Ruzsikkal. Az ily főszték egy rendezett községben sem tűnök, nálunk a rendőrség pedig egykedvűen tűri. — A házak orszé alatt az előrt esator-názások alkalmazása, ugy látszik, hogy — a belvárost kivéve — nagyrészt nem alkalmaztatnak. — Igen ajánlatos lenne, ha most — még mielőtt a ridég ősz bekövetkezik — a városi kapitányi hivatal a háztulajdonosoknak pénzbűrség terhe mellett meg-hagyná hogy rendelkeznek rögön feleljen meg. — A járdák jó karba helyezése nálunk általán észlelt baj. — „Kävészé” a ezégre a belvárosban s a Zrínyi utczában el-emaradozó éjjeli lompok számára fennálló menhelynek. Csak hogy az a baj, hogy a házban lakók, ezen kävéházat mindennek — örömházának jó in-kább — ismerik, mint annak a minék kellene. — A mi városi „erélyes” rendőrségünk utána nézhetne, mert a reggeli órákban — a kävéház vendégei — katonai és ezivil egyének neg-lyében járálkálnk fel-afal az udvaron. Hát kävéház ez? x. y.

* **Kuláról írják:** A helybeli zsidó templom „Til-tok adományok gyűjtő-perzselé” Vasárnap délután fel-törve találták és az abban — számítás szerint egy évi gyűjtést — levő 25—30 frt. hiányzott. A legkönnösebb a dologban, hogy sehol erőszakos betörésnek a templomi bejárattól nyoma sincs sőt a falba épített perzselé keresztvasáról eltávolított lakatok is kulesal lettek felnyitva csak az ajtókat hajították szét és nyitották ki erőszakkal. A nyomozást megindították; de még csak sejtteni sem lehet a tettest. Ez már rövid idő alatt Kulán a 8-ik hely, hol betörték.

* **Kinevezés.** A helybeli kir. törvényszék elnöke dr. Pataj Sándor jogtudort, lapunk munkatársát a helyb. kir. törvényszékhez díjas gyakornokká nevezte ki.

* **A vallás és közoktatásiügyi** ministerium a bajai iparos-tanonek iskola segélyezésére 400 frtot adott.

* **Baja** város tör. hatóság bizottsága a nagy-károlyi, toroz-kői és eperjesi tüzkárosultak javára 100 frtot utalványoztatott ki.

* **Baja** város a közpénztárból fizetett tanítóknak és tanító-nőeknek fizetését 50—50 frtot fölemelte.

* **Az úvidéki** r. kath. iskolások 2 tanítóit s 1 tanítóóni állásra pályázatot hirdet.

* **Az úvidéki** polg. lövészegylet szombaton, júl. 23-án gyertyalovászt és tüzpátekkel összekötött lövészúzerkét rendez az ottani lökörtben.

* **Följelentés a szabadkai polgármester ellen.** — Mamuzits Lázár Szabadka szab. kir város polgármestere valóban páratlan az ő basáskodásával. Külömsen kimutatta hatalmát a választások alkalmával. A szavazók névjegyzékéből százakra menő jogosult választókat kihagyott ellenben felvételtet olyanokat, a kik a választói jo-gossalggal nem bírnak, természetesen azért, hogy ez egynekkel uralkodó voltát s hatalmát fontarthassa. A névjegyzéket senkinek meg nem mutatta daczára annak, hogy az 1874. évi 33. t. cz. 43. §-ára hivatkoztak a jegyzéket állítottán kívánók. Ezek szerint több száz választónak legszentebb joga, a politikai joggyakorlata törvény-telen áldozatul esett az önkénykedő polgármester erőszakának, aki már se törvényt, se jogot nem ismer, a mely fölötte állana az ő hatalmi körének. — Ezek alapján a belügyministeriumhoz följelentett tetek, mely föl-jelentő iratot több szabadkai egyén írta alá.

Evangelikus híveinknek tudomásul hozzuk, hogy e hó 24-én délelőt 10 órák az e ezéla kibérelt helyiségben az Úrva-csoranak kizsátásával egybekötött isteni tisztelt fog megtartatni. Korossy Emil, ev. lelkész, Gallé Emil, egyházi felügyelő.

* **Meghívó.** A gombosi országhírű Dunafürdő meg-nyitási ünnepélye folyó évi július hó 24-én táncélt és ivodalommal egybekötve fog megtartatni. Belépődíj: szí-yes megjelenség. Társas vacsora 80 kr. Kezdeté d. u. 5 órákor, vége hajnali fürdéskor. A rendezőség.

* **Zenemű.** Ismét egy új zenedarb jelent meg Hecht Márk-né könyvkereskedése kiadásában, — ezuttal egy, ugy gyakorlatilag mint művészetileg kiképzett zenésztől, ezime „Ide-Oda” tipegő, igazi szakértelemmel zongorára szerze: Stark Nándor kineg működsét mint zenekaragat a mult szini idény alatt, a legnagyobb tetszésel kísérte a n. é. közönség. A külsőleg is igen esinosan kiláltott tipegő, Zombor város hölgyeinek van ajánlva, — ára 60 kr. Sajtó által van s e hét folyamában ugyanis fenti ezég kiadásában meg-jelenik: „Buzavirágok keringő” — zongorára szerze Matyasovszky Fanny, előnyösen ismert zongoratanító, melyre már előre is fel-hívjuk a t. zenekedvelők b. figyelmét.

* **A zentral községi ipariskola** harmadik értesi-tője. Összeállította Czehé Győző igazgató. Első pontja: Az erkölsten ipariskolánkban. Szűcs Lajosról. Az iskola történetéhez című közleményben adatokat hoz fel az 1886—7. évi intézeti életre vonatkozólag. Tanított az iskolában 3 gymm. tanár és 7 néptanító. Az előkésztő osztályban összesen 41 tanuló volt, az első osztályban 49, a másodikban 16, és a harmadikban 19, összesen

telát 116. Kitűnő előmenetelt tanusított 3, jeles előme-netelt 13, jó előmenetelt 24, elégségest 37, és elégtelen-nek dekoralított 6 tanuló.

* **Hymen.** Eljegyzés. Dr. Balassa József, a székcs-fehérvári kereskedelmi akadémiá tanára, a napokban tar-totta közfogóját Herman Juliska kisasszonnyal Baján. — Goldzieher Ignác pécskai rabbi a mult héten jegyezte el Kuttna Mór szabadkai főrabbi leányát, Róza kisass-zonnyal.

* **Talált gyermek holttest.** A topolyai esendőség az ottani vasúti indóház közelében levő árokban egy esesező hull-lájjára akadt. A gyermek alig látszott 4 hónaposnak és egy gyarlón összetekolt faládában volt elhelyezve. A nyomozást azonnal megin-dították, aminek folytán kiderült, hogy a kis holttestet Vrečák Pityü Mária tetette oda, ki egyszermind anyja is volt a esese-műnek. A lelketlen asszonyt a járásbírósigához kísérték be.

* **Épizód** a Geiger-féle lopás tettesecinek nyomo-zásához: Madaczky Antal az ez ügyben szintén gyamu-sított egyént — mint lapunkban is említettük annak idő-jén — Rumán elfogták es Mitroviczán fogságba került, hol belserőt vallomást tett. Innen megszökött. Szökése után hatol napra a szabadkai vizsgáló bírónál önkénynt jelentkezett és azt adta elő, hogy beismerő vallomása kiderőszkolattott. Azt állította ugyanis, hogy a rumai esendibőztes egy marhabőlyegzővel stűtötte meg testének bizonyos részét. Miután testén még mindig láthatók az égési sebek, a vizsgálóbírósg megkereste Ruma község előjáróságát, hogy marhabőlyegzőjének hiteles lenyoma-tát küldje be, mely a napokban érkezett meg. Konsta-táltattott, hogy „a szabályos négyzögben foglalt 87.” marhabőlyegző teljesen azonos az égési nyomokkal.

* **Rejtélyes vallomás.** A szabadkai rendőrséghez Pa-liszon a napokban beállított egy ismeretlen asszony, aki elmondta, hogy őt Munkárd Pál né szül. Vetró Rozáliának hívják. Az asszony, kirol állítog kiderült, hogy orvát, sírva beszélt el, hogy beteg férjével együtt gyalog ment Szegedről Szabadkára. Férje Paliszon Szalay viljára közelében bírtelen meghalt s ő ez ut közepében a bokrokban elrejtette. A szabadkai, illetve a Paliszon állomásoz rendőrség azt sejtí, hogy az asszony örültségében talán megölte az urat utközben s az irant telt kérdést a szegedi rendőrséghez, vajjon ismeretes Szegeden Munkárd Pál és neje. Ez nygben a szegedi rendőrség Mohár lovas esendőrbőztes bízta meg a nyomo-zással. Munkárd Pálról és feleségéről azonban semmit se tud-nak Szegeden. Az állítólagos halottat nem találták meg, föl lehet az egész környeket felkutatták.

* **Palics fürdőből:** kimutatás f. é. július hó 8—15-ig terjedő hetéről. A lefolyt héten Paliszon 2860 áztató vendég for-dult meg; a jelenleg ott tartozkó vendégek száma 370. Kiadtak összesen 2991 forintéget, ebből 2371 hódig fürdőre szűlt. Július 10 és 11-é kiterjedt — amikor felhős borog délutánokon kevés esiesapadok hullot, — az egész héten a leggyönyörűbb időjárásunk volt. Lezemelekedt nap júl. 10-é, a midőn 28-otok mutatót a hőmérő (C). A lövz majdnem állandóan 22 fokon (R) felüli hő-mérsék. A barométer legmagasabb állást (759.0 mm) 8-án reggel jelzett, legalacsonyabbat 10-én d. u. 753.0 mm (eső). Ozon 5—7 közt ingadozott.

* **A kir. közjegyzők** részére az árvaszék vagy bírósá-gok részéről történt megjelzés folytán az örökösödési ügyekben felmerült és megállapított díjak, a bel- és igazságügyministerium rendelete folytán, közigazgatási uton hajtandók be.

* **Magyar királyi államvasutak.** Kijutásuk Budapestre. Folyó évi július hó 23-án a magyar királyi államvasutak központi házatának összes állomásoiról (kivéve a budapest—bánhida, budapest—lörinci, budapest—horti, budapest—tápogörgeyi és budapest—szabadszállás vonalrészek állomásoit) szeptember 1-én szűzüzemre kerültek II. és III. szonyelonatu menettéri, illetleg díjmentes visszautazásra jogosító közönséges menetjegyek fogtak kiadatni.

* **„Prezentirt?”** Ez az a vezényező, melyet a nemso-kára használandó Mauthner-féle ismétő foggyver elpusztít a tö-bbiek sorából. A „Prezentirt” vezényzőt ugyanis azért lesznek kénytelenek mellőzni, mert az új fegyverekkel a nyakban elhelyezett tölténymagazin következtében nem lehet egykönnyen a tisztelotnek olyankép kifejezést adni, mint tették azt eddig a Wernld-puskákkal. Mint Bésből írják, a „tisztelotki” foggyverfogást innen túl egyszerű fövés, s a jobb kéznek a fegyverszjón való leeszűz-tatása fogja helyettesíteni, vagyis olyan tisztelot, mint a minő ezeltől az altisztelotek dukált. A „prezentirt” kivésésével természetesen másminő változások is járnak: így megváltozik majd a „disztirt” is, melynél minden egyes tüzelés után tisztelot követ-kezett. S egészen más lesz majd a nagy katonai szemlék képe is a fegyverfogás megszüntetésével s a szegény bakának majd nem kell negyodora számára mozdulatlanul a bal válla mellett tartania a fegyvert, hanem egyszerűen leeszűztesztva a jobb kezét, háptákat áll és keményen annak a szemébe néz, akinek a tisztelotst paran-esolják.

* **A husz millió örökség.** A n.-beckeréki és szabadkai Thierry-k dus örökségének történetét, melyről már említett tettünk, a Bácskai Ellenőr így adja elő: A Thierry család előideinek egyig a franciaországból Mag-yarországra vándorolt má a másik ág otthon maradt és dugszagdaga lón. Az örökgyógy Thierry Jean élelmiszerek-ke kereskedett s legnagyobb részt Velencében tartózkodott, hol 1676-ban meghalt. Halála előtt a velencei bankba 800.000 drb koronás tallért helyeztet el, 3% kamatozás mellett; a tőke 9.920.000 franknak felel meg. Ezt a roppant összeget az elhunyt végrendeletileg Németor-szágba és később Magyarországra kivándorolt testvéreire hagyta. Ezt az összeget azonban I. Bonaparte Napoleon által katonai ezekora felvett és elköltött. Az örökösök 28 drb eredeti okirat bírtokában vannak, melyek a leg-közlelebbi lemenő vérvonakságot minden kéteylt kizárólag igazolják; többek közt az örökgyógy első unokájának eredeti keresztlevele is 1720-ból meg van. A franciaia állam ezeltől két hóval hírlapjal felhívta az örökösöket, hogy igazolók okmányaikkal jelentkezzenek Párisban az örökség átvételére végett. A Thierry család így tudta meg, hogy ismert örökséget a franciaia kormány haj-lándó kiadni. Az nygben a tárgyalások a jövő hó ele-jén kezdődnek.

* **A budapesti állami közép-ipartanodában** a beiratások szeptember hó első napjától 10-ig tartattak. Az intézetben jelenleg hat különböző szakcsoport, u. m. az építészeti, gépészeti, két vegyészeti, fém-vasipari és faipari szakcsoport van elhelyezve. Rendes tanulókat felvételtnek a) azok, a kik az iparos tanulóknak számára szervezett iskola három év tanfolyamát bevégezték, s leglább is jó osztályzatú bizonyítványuk van; b) azok, a kik a polgári iskola, gimnázium vagy reáliskola négy alsó osztályából jó osztályzatú bizonyítványt nyertek, c) iparosgeplétek és mind azok, kik az a) vagy b) pontban kivált készítőgépeket felvételi vizsgálat után bizonyították. Alálában megkötöttük, hogy a belépni kívánó növendékek az általa választott szakcsoportbeli iparágban már előre gyakorlatot szerzett s legalább is a két héti nyári szünidő alatt a gyakorlatban foglalkozott legyen. Ezen gyakorlat a munkaadó hiteltel bizonyítványával igazolandó s érdekében áll a tanulóknak, hogy ezen bizonyítványt az első fői iparhatóság vagy közigazgatási hatóság által láttaoztassa. Rendkívüli tanulóipartanoda a vegyészeti, fém-vasipari és a faipari szakosztályba felvételt nem fiatalabb egyének is, a kik a közép-iskolák négy osztályát nem végezték ugyan el, de már legalább csak két év óta foglalkoznak a gyakorlatban. Ezen rendkívüli tanulókat csak két óráig maradnak az intézetben s ezen idő alatt főképen a szaktárgyakat hallgatják, a műhelyekben és a laboratóriumban dolgoznak. A beiratási díj 2 ft. A tandíj félfontéként 5 ft; kitűnő előmeneteli tanulókat egész vagy fél tandíjmentességet nyerhetnek. Bővebb felvilágosítást igazgatóságához (VIII. Sándor-ter 4. szám) lehet fordulni.

* **Ipar, tudomány** és művészet nagy nemzetközi versenye, 1888. évi május hó 5-én Brüsszelben ő felsége a belga király magas pártfogása alatt az „ipar, tudomány és művészet nagy nemzetközi versenye” nyílik meg. A vállalat ideje 6 hónapra van megállapítva. Az 1886. év végével a vezérbizottság az ipar legkiválóbb képviselőire fordult és az ipar minden ágában történt változásokat (javításokat) kérte közölni. A hozzá beérkezett gazdag anyag áttekinthetőleg van elrendezve, és a kutatók részére a feladat formája fel fogható és világos alakban állítottatott elő, melyek megoldását előzötték ma a különböző iparágak, hogy termékeinek halasztás nélküli takarékosabb és egy jobb kiállítás által, jobban gyorsabban és olcsóbban gyártani, és így maga részére a világcsoport túlnyomó előnyt biztosítsanak. A verseny a kérdések megoldására magas díjakat, okleveleket, valódi arany, ezüst, aranyozott és ezüstözött és bronz érmeket 500.000 frank értékben tűzött ki. — A verseny 50 csoportra oszlik, melyeknek mindegyike egy-egy iparágat foglal magában. A pályázatra beküldött tárgyak fajok szerint nemzetközileg egy-egy csoportba állítottatott ki. — Az összes államok hasonlóan természetűek egy és ugyanazon osztályba való ilyen csoportosítása megengedi a gyors és átható tanulmányozást és rendkívüli megkönyítést az ítéletet. A belga kormány a versenynek nagy előnyt, leszállított vámot biztosított a tulajdon megőrzésére nézve. Egy millió frank értékű nyeresémtárgyak kizárólag a kiállított tárgyak közül választatnak.

* **E lap nyomdájában egy jól irni-olvasni tudó flu tanonczul felvételik.**

* **A külföldi pótkávé ártalmassága.** A fővárosból a következőket írják lapunknak. Az utolsó időben különösen a melegebb időjárás beálltával mind gyakrabban fordulnak elő az olyan esetek, hogy a kávéval éleket gyakran a rosszullet feltűnő jelei lépik meg, a mely állapot hosszabb idő alatt rendszeres gyomor-bajjal járul. Az ez irányban eszközölt vizsgálatok következtében aztán rájöttek, hogy e bajt a külföldi pótkávé használata okozza azért, mert a külföldi gyárosok óriási készletei gyakran egy évig fekszenek raktáron és hosszú ideig vannak utban, míg a vevő keze közé kerülnek. Tekintve már most, hogy a külföldi pótkávé csaknem kivétel nélkül festék-anyagot és szírpótot tartalmaznak, a hosszú időn át fekvő anyag ezek következtében erjedésnek indul, mely azonban külsőleg észre nem vehető, hanem csak káros következményeiben melyek előbb-utóbb megboszulják magukat. A főváros közönsége ezt most már be kezdi látni és ez okból bizalommal fordul Szaládi Antal tekintélyes fővárosi pótkávégyároshoz, kinek mintaszerűen vezetett gyára egyszerűen lehetnéne teszi azt hogy a megrendelő 3 naponal idősebb kávét kapjon. „Hungária” nevű gégyékvégyárjáról, mely rendkívül kellemes íz és fej gyomorhajok és egészségi zavarok elleni kitűnő hatásáról nem csak ismeretes, de számos fővárosi orvos által kezeltjeinek ajánlatai is, más annyit is egy alaposan irtak, hogy itt ezre bővebben kiterjeszkedni fölöslegesnek tartjuk. Szaládi-féle pótkávéról pedig (melyet sokan a „magyar Frank”-kávéknak neveznek, pedig amannal sokkal jobb és tisztább), csak annyit jegyzünk meg, hogy jobb kellemesebb ízű és a mi fő egészségesebb minden más pótkávéval, míg ára amazokéval egyenlő vagy olcsóbb. A Szaládi-féle gyártmányok ma már a vidéken is minden nagyobb fűszerkereskedésben kaphatók, de tisztelt háziasz-szoncaink nemcsak a saját érdekükben, hanem a hazai ipar előmozdítása érdekében is fognak eszelekedni, ha következetesen Szaládi-féle kávét kének és más gyártmányt nem fogadnak el, mert a t. kereskedő urak nagyobb része csak azért nem vesz tudomást e hazai termékről, mert a külföldi után talán több jutaleket kap.

Irodalom.

— A „Képes Családi Lapok” 43-ik számának tartalma: Tört szárnnyakkal. (Elbeszélés, folyt.) Br. Horváth Miklóstól. — Virágos kert alatt. (Költemény.) Pósa Lajostól. — Koburg Ferdinánd és Boulanger. — A szenvedés története. (Allegoriái novella.) Carmen Sylvától. Ford. Vessé Endre. — A nyaralás és furdós. Podor Józseftől. — Szent Mihály. (Regény, folyt.) Werner E.-tól. Fordította: Brankovics György. — A komédiának vége van. (Beszély.) Delannaytól. Ford. Halmágyi Gyula. — Tirnovo. (Ismertetés.) B. H.-p. — Képeinkhez. — Mindenféle. — Melléklet: „A szökevények.” (Regény.) V. Gaal Karoltól. I. 33—48 oldal. Előfizetheti: Méhner Vilmosnál, Budapest, IV. ker. papnövelde utca 8. sz. Egész évre 6 ft, félve 3 ft, negyedévre 1 ft 50 kr.

NOVELLATÁR.

Szív és — pénz.

— Elbeszélés a társadalmi életből. —
Írta: KRAUSZ BERNÁT.
(Folytatás.)

A eselődés tehát mi természetesebb, visszavonult a lakosztály legelső részébe, csakhogy járás-keletésükkel Andort föl ne zavarják. Így történhetett meg, hogy Andor már jó ideig járkált teljesen felvilágosított szobájában és még senki se mutatkozott előtte, hogy a reggelizés utáni vágyát megkérdeznék. Pedig erősen korgott a gyomra; de hát egy lélek se mozdult a házában, amit ő meg arra

magyarázott, hogy a eselődés már bizonyosan eltávozott mező munkájára. Bárny pedig még javában alszik. Az asztalhoz lépett tehát és egy ezigaretet sodort magának. Az asztalon egy nagy virágváza körül meg egy nagy és mely négyjele tábla is állott, melyben különféle színű és nagyságú négyjelek, meghívók és levelek — papírok a legnagyobb rendeltésben heverték egymás hátán. Szokása volt ugyanis Báránynak a leveleket, meghívókat stb. átölvásas után e táblára dobni, amire aztán fölött nem is gondolt.

Andor, miután szivarkájával előszűlt és abból bodor füstököt eregetett, az unalom elűzése végett a legelső papirt kivette a kosárból. Mennyire elbámult azonban, midőn azt fölbotta és egy sürgöny lap volt kezében.

Elovasát: „Ma délután 5 órai vonattal Körös Andor nevű fiatal ügyvéd érkezik hozzád; ha lehet, várd az állomásnál, minden úron ott tartsd 4—5 napig; többet levélben

Konoss Sándor.”

Andor fejéből egyszerre elűnt minden bögöz, mint a nyári reggeleken egyszerre fűszáll a harmat a nap forró sugaraitól. A lap homlokára tekintett és látta hogy a sürgöny tegnap jött, még pedig az ő megérkezése előtt alig egy órával.

Mint tudjuk — a tegnapi mérsékletlen borivás folytán — igen rossz hangulatban volt; ahhoz meg nem sok magyarázat szükséges, hogy megértésük, miszerint ez a lelet őt egyszerre föllöb-bantotta.

A sürgönyt újai között szorongatva, hevesen jált alá s föl a szobában. Mintha csak ezer ördög szállt volna vele szembe az egy sürgönyből; agyában egy egész gondolat — chaos zavargott, mint a szobában a füstfelleg, melyet észrevétlenül oly rohamosan fűjt ki szivarkájából, hogy az egyszerre újait kezdé elötni.

Boszusan dobta el a ezigaretét és kalapját fejébe vágva rohant ki a füstfellegből.

Az útváron egy eselődéssel találkozott, kitől hevesen tudakozódott Bárány után.

— Rögön hívom! — volt a eselőd válasza.

— Nem szükséges. — felelt Andor — mondjá meg neki, ha megjön, hogy elutaztam; nem akarom őt többet látni!

Ezzel sarkon fordult és ott hagyta a eselődöt, ki nagyot bámult és aztán visszatért társaihoz, velük a különös emberrel a legkülönfélébb sugdosásokat folytatni.

Andor maga ment kocsit keresni, miután a vonat már 7 óra-kor átment az ottani állomáson és azzal legkorábban csak esti 8 órákor térhetett volna vissza lakhelyére; ezen időre pedig kocsin is kényelmesen haza érhetett, ezért hazautazására ezt a módot választotta.

Galambos már türelmetlenül járkált a vendégfogadó előtt, melyben szállva, mert előzete sugallta neki, hogy minden percnyi vesztegetés, melyet telenül tölt, ügyére vezétes lehet. A mindenes, kívül Fenyvesihez levelet elküldé, még mindig nem tért vissza és Galambos már azon kezdett tépelődni, vajjon nem volna-e jó Andorhoz elmenni, tán már otthon is találta.

Tépelődéseit a mindenes szakította meg, ki egy órai várakozás után csakugyan a kért válaszként tért vissza.

— Bizony nehezen lehet olyan nagy urakhoz ilyen korán beférközni, — mentegetődzék a mindenes hosszas késedelemzése miatt — még mind aludtak mikor oda mentem. —

— Iól van, — felelé Galambos a levelekt átveve és a küldőnek szép borraivól adva — elég gyorsan járt.

Gyorsan fölbotta a borítékba zárt leveleket és a következő sorokat olvasta ki abból:

Kedves Uramasém! Koszonom azon nemes magatartást, melyet a nálam tegnap szóba került ügyben velem szemben tanúsított és legyen meggyőződve, hogy a tegnapi beszélgetésünk részéről soha sem fog többé szelöltetni. Ami azon óhaját illeti, hogy a menyezésre megjelölhesen, arra vonatkozólag engedje kijelentem, hogy nemcsak szívesen látott keves vendégünk lesz, hanem tekintve azon barátit kapesot, mely Önt leendő fiammal, Andorral, összekötö, örökös kötelességévé teszem az ezen alkalomnál körünkben való megjelölését. Hogy Andor most hol van, nem tudom; hirtelen kellett neki elutaznia úgy, hogy fölünk buesit sem vehett. Sándor bátyja bizonyára meg tudja Önnök adni a kellő felvilágosítást, mert fölünk vele távozott el tegnap reggel és azóta egyiket sem láttuk. Igen valószínű, hogy Andornak valami peres ügyben kellett hirtelen távoznia és ha szíves lenne pár óráig meg várni azaz helyben tartózkodni. Sándor bácsi bizonyosan hozzáam fog jönni, kitől a szükséges ezimet megtudva, önnek közölhetem. Ha azonban utja sürgős, miután egész biztosan még sem ígérhetem.

hogy pár óra múlva Andor ezimével szolgálhatok. Kérem ne tartóztassa önmagát; jó szándéka már ismeretes előttem és azonkívül is elég alkalma lesz majd a menyegző napján kívánságait k. barátrájával közölni — hehehehe! No, Isten megáldja; a viszontlátásra!

Igaz barátja Fenyvösy.

Galambos szomorúan böcsőjtötte le kezét a levelel együtt, melyből épen annyit tudott meg, mint Sándor bácsitól tegnap. — Vén rokák — gondolá magában — egyik a másik borivel takarózik; de egyik ravasszabb a másiknál... Legokosabb lesz pár napra, vagy legalább is holnapig valamely legközelebbi közösgében meghuzni magamat, hogy szomatuk távkorin kívül álljak.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő és kiadó-lapnyilvadásos:
DR. MOLNÁR GYULA.

HIRDETÉSEK.

HECHT MÁRKNÉ kiadásában
éppen most jelent meg

„Ide-Oda”
típegő
zongorára szerző Stark Nándor.

➔ Ara 60 kr. ➔

Sajtó alatt van:
„Buzavirágok-keringő”
Mattyasovszky Fanny-tól.

1-3

BUDAI
Rákóczy
KESERŰFORRÁS

mint biztos gyógyhatású hashajtóser van ajánlva a legelőkelőbb orvosok által állított hatalmaknál, verődőlésnél, aranyemel, máj-, vese- és porvely-lapoknál; laz- köszvény, bőrkütes, székrekedéssel stb.

2-6

➔ Kapható minden gyógyszerertárban és fűszerkereskedésben.
➔ A tulajdonosok: **Losser Testvérek Budapestben.**

A rettentő veszteségek,

melyeket a nagy londoni vaslutor-gyár Goddridge Brothers and Comp. a Glasgovi bank legutóbbi jelentékény bukása által szenvedett, annyira megrövidítette azt, hogy elhatározta magát, a gyárt megszüntetni és a tomesegen készletben levő, minden kiállításon az arany éremmel kitüntetett vas-lutorokat a gyári árnak 1/4 részért végrelesen eladni.

Ezzel ajánlom a nálam bizományban levő **100 darab vas-ágy**

felöttöknek, (pompás dísz minden lakás és minden szobának) a mesés olcsó, meg soha sem letezett árt: 8 ft darabja (ezelött 32.50 mkr.) Az ágyak körülbelül e mezevényhez hasonlók. Megrendeléseket egyenkint is eszközök, a meddig a készlet tart; s mindig jeles hibánküli példányokban, az előre beküldött ár mellett.

HEMMER S., gépraktár

Bécs, Landstrasse, Kriezlergasse.

Működjen nyáron és őszkor a vaságyak sokkal praktikusabbak mint a fa-ágyak, mivel azok semmiféle fergét, vagy tisztatlanságot nem tartalmaznak, s sokkal tartósabbak mint utóbbiak.

2-12

Huzás már holnap!

Kincsem á **1 ft 11 sorsjegy** csak **10 ft**
sorsjegy

Főnyeremény **kézpénzben**

50.000 **frt**

10,000 ft. 5000 ft 20% levon. | 4875 pénznyeremény.

KINCSEM SORSJEGYEK kaphatók: A magyar lovaregylet sorsjegy-irodájában Budapestben, váczli-utca 6. sz. továbbá e lap kladóhivatalában valamint nyomdájában is.